

وضعیت ایران در دوره انقلاب صنعتی

۱۰ اسفند ۱۴۰۲ ساعت ۱۶:۱۶

همزمان با انقلاب صنعتی در اروپا، در ایران قبایل مختلف که عمدتاً در آذربایجان و شمال ایران سکونت داشتند، با یکدیگر متحد شده، سلسله صفویه و یا قزلباشیه را پایه‌ریزی کردند.

در دورانی که تحولات صنعتی در اروپا در حال وقوع بود، در ایران صفویان توانستند با پیروزی بر سایر قبایل به قدرت برسند. روی کار آمدن صفویان در ایران نیز گرچه ظاهراً به منزله تغییر قدرت سیاسی تلقی می‌شد اما با سایر تغییرات متفاوت بود. زیرا صفویان علاوه بر آنکه توانستند یک حکومت متمرکز به وجود آورند، ایدئولوژی واحدی را نیز پذیرفتند:

«ایران در ابتدای قرن ۱۶ یک کشور واحد نبود. بخش‌های وسیعی از آن به دست دولت عثمانی افتاده بود. بخش‌های ارمنستان و آذربایجان در دست بقایای سلاطین آق‌قویونلو بود. خوزستان در دست خاندان مشعشع و گیلان و سمنان و سیستان حکام مستقلی از بقایای حکومت‌های تیمور و مغول داشتند. خراسان و قندهار در دست سلطان حسین بایقرا بود و در مازندران سادات حاکم بودند. دولت آق‌قویونلو ترکان عثمانی و قره‌قویونلو با طوایف ازبک در ستیز بودند. قبایل مختلف که عمدتاً در آذربایجان و شمال ایران سکونت داشتند، با یکدیگر متحد شده، سلسله صفویه و یا قزلباشیه را پایه‌ریزی کردند. خاندان صفویه که ابتدا با تکیه بر موقعیت مذهبی خود صاحب نفوذ شده بودند به تدریج داعیه سیاسی پیدا کرده و شروع به فتح سرزمین‌ها و مناطق آذربایجان نمودند. شیخ حیدر، پدرشاه اسماعیل در جنگ با شروانشاه که از حمایت سلطان آق‌قویونلو برخوردار بود، کشته شد. پیروان او اسماعیل میرزای سیزده ساله را به رهبری خویش انتخاب کردند. اسماعیل میرزا در سال ۱۵۰۱ پس از تسخیر بخش‌هایی از آذربایجان، در تبریز لقب شاهنشاه ایران را بر خود نهاد. پیروان شاه اسماعیل یا همان ایلات متحد را که قزلباشیه سرخ سران، بدان علت که کلاه‌های سرخی بر سر می‌گذاشتند می‌گفتند در جنگ‌ها تهور و شجاعت خوبی به خرج دادند و به زودی توانستند بخش‌های مهمی از ایران مرکزی را به تصرف درآورد.»

منبع: علیرضا ثقفی خراسانی، سیر تحولات استعمار در ایران، مشهد، نشر نیکا، ۱۳۷۵، ص ۴۷

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/49526/وضعیت-ایران-دوره-انقلاب-صنعتی>